
OBSAH

Úvod 9

I. JEDEN DEN NA DVOŘE STARÉHO CÍSAŘE 13

*Císařova ranní lázeň – Dvůr se probouzí – Adjutanti –
Ranní vizity – Císařův dopolední program – Všeobecné audience –
Rozhovor se správcem osobního jmění – Přicházejí dvorní hodnostáři –
Osamělé obědy u psacího stolu – Výměna stráží – Pracovní odpoledne –
Císař očima svého nejužšího okolí – Večerní povinnosti – Namáhavé
pravidelně pořádané večere – Císařská tabule – Poslední
prohlídka spisů – Zakončení císařova dne*

II. MLADÝ CÍSAŘ PŘEJÍMÁ STARÝ DVŮR 35

*Císař František Josef přejímá dvůr – Požár v Hofburgu téměř způsobí
katastrofu – Hrabě Karl Grünne – Ministr financí varuje před bankrotem
dvora – Císaře šokuje vyšetřovací komise – Velká reforma dvora –
Císař netrpí žádná propouštění – Kníže Franz Liechtenstein se stává
nejvyšším hofmistrem – Sedmnáct let platící zákaz sňatku pro
služebnictvo – Bezpočet nemanželských dětí na dvoře křesťanského
císaře – Hofburg má být uzavřen*

III. STRUKTURA DVORA 53

*Nejvyšší dvorští úředníci – Štáb nejvyššího hofmistra – Štáb nejvyššího
komořího – Štáb nejvyššího maršálka – Štáb nejvyššího štolby –
Vojenská kancelář – Kabinetní kancelář – Generální ředitelství
soukromých fondů – Ministr císařského domu*

IV. ÚŘEDNÍCI, DŮSTOJNÍCI A SLUŽEBNICTVO – ŽIVOT A PRÁCE U DVORA 72

*Rozsvěcovač dvorních luceren musí za trest otáčet rožněm – Jak císař
vnímal sebe sama v roli dvorního pána – Zaměstnání u dvora –
Dvorní úředníci – Dvorní důstojníci – Livrejovaní sluhové – Císař ruší
dvorní taxu – Podmínky pro přijetí ke dvoru – Služební přísaha –
Dvorní byty – Sociální přídatky pro služebnictvo – Povolení k sňatku
nedostává každý – Disciplinární řízení*

V. LESK A REPREZENTACE – DVORNÍ SPOLEČNOST 93

Vybraná dvorní společnost – Přístup ke dvoru – Komplikovaná hodnostní hierarchie u dvora – Povinnosti šlechty – Co císař očekává od aristokracie – Povyšování do vyššího stavu za císaře Františka Josefa – Novoroční audience – Dvorní ples, oficiální státní ples – Podmínky přístupu na dvorní ples – Dvůr pracuje na plné obrátky na přípravě největší slavnosti roku – Vídeňská dvorská společnost překonává i carský dvůr – Menší ples vyhrazený pro dvorskou společnost – Procesí o Božím těle

VI. OSUDOVÉ ROKY 1866–1867 115

Přeměna Rakouska na dualistickou monarchii – Ústava – Rozpočet dvora musí schvalovat parlament – Princ Konstantin Hohenlohe se stává nejvyšším hofmistrem – Němec v čele rakouského dvora – Velký úsporný balíček – Dražba lipicánů – Dvůr dostává kontrolní oddělení – Spor o přesné určování nákladů na dvůr – Palác Augarten se stává kulturní pobočkou dvora – Princezna Marie Hohenlohe přejímá císařovny úkoly – Dvůr se připravuje na budoucnost

VII. ZLATÁ LÉTA 128

Postoj nejvyššího hofmistra Hohenloheho k dvorské společnosti – Dvůr si vybírá personál – Problém nedostatečných pracovních výkonů – Nejnižší platy jsou výrazně zvýšeny – Velká reforma hodnostních tříd a odměn – Zavedení moderního penzijního fondu – Také pomocné síly získávají pojištění – Založení císařské celodenní mateřské školky – Lékařská pohotovost u dvora – Zneužívání dvorní lékárny – Byly Hohenloheho reformy pro dvůr přínosem?

VIII. FINANCOVÁNÍ DVORA 141

Dvorská komora a ministerstvo financí – Financování dvora – Mladá republika ničí dvorní účetní knihy – Náklady na dvůr – Zavedení ústavy: parlament smí schvalovat dvorní rozpočet – Rakousko a Uhry se dělí o náklady na dvůr – Příjmy dvora – Majetek dvora – Císařův soukromý majetek

IX. UMĚNÍ A KULTURA NA CÍSAŘSKÉM DVOŘE 149

Císař František Josef a umění – Mladý císař se neshodne s Akademií umění – Nejvyšší komoří hrabě Karl Lanckoroňski – Přívrženec revoluce je jmenován prvním ředitelem dvorního divadla mladého císaře – Přísný voják hrabě Franz Crenneville a císařské umělecké sbírky – Císař František Josef o budoucnosti sbírek – Těžké postavení Gustava Mahlera u dvorní opery – Nejvyšší hofmistr Montenuovo se staví za neoblíbeného ředitele – Problém dvorské cenzury

X. CÍSAŘSKÁ RODINA – POKUS O SOUKROMÝ ŽIVOT 160

Úloha císaře Františka Josefa jako hlavy rodiny – Větve habsburského rodu – Výdaje členů rodiny – Císařova kontrola – Rodinné neděle – Písemný styk císaře s jeho rodinou – Úloha císaře při rodinných sporech – Výběr osob pohybujících se v nejbližším okolí rodiny – Pokusy o ovlivňování pomocí rodiny

XI. SKANDÁLY U DVORA 168

Zaměstnanci prodávají informace o životě u dvora – Císařské výnosy tištěné na toaletním papíru – Nahotiny ve stříbrném pokladu – Arcivévoda se žení s prostitutkou – Arcivévoda se ve sporu s císařem odvolává k nejvyššímu soudnímu dvoru – Celá Vídeň se směje nepotismu nejvyššího hofmistra

XII. DVŮR A POLITIKA 179

Mladý císař a jeho poradci – Nejvyšší dvorští úředníci a jejich politický význam – Dvorští hodnostáři jsou povoláváni do panské sněmovny – Nejvyšší hofmistr Hohenlohe hlasuje pro liberální zákony o manželství – Konzervativci kritizují liberální dvůr – Císař a dvůr jsou pro všeobecné volební právo – Nejvyšší hofmistr Montenuovo chce svrhnout předsedu vlády

XIII. ČASY SE MĚNÍ – DVŮR V KRIZI 191

Nemocný nejvyšší hofmistr zaškoluje svého nástupce – Princ Rudolf Liechtenstein – Nejvyšší hofmistr Konstantin Hohenlohe umírá – Korupce v hospodaření dvora – Tvrdý zásah ředitele kanceláře – Sebevražda vrchního kuchaře – Přísná kontrola všech oddělení dvora – Napomenutí kvůli špinavému prádlu – Úsporná opatření – Kuchyňské kočky padají za obětí úsporným opatřením – Přemnožení myší v Hofburgu – Bitka v generální intendantuře – Stavovský nepřiměřené sňatky – Císař mezi tradicí a otevřeností – Dvorští hodnostáři ostře kritizují mladé Habsburky

XIV. POSLEDNÍ LÉTA VLÁDY CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA 202

Osamělý starý císař – Nejvyšší hofmistr Liechtenstein uklidňuje uraženou Kateřinu Schrattovou – Poslední nejvyšší hofmistr kníže Alfred Montenuovo – Nepřátelství mezi nejvyšším hofmistrem a následníkem trůnu – Nerovný sňatek Františka Ferdinanda způsobuje ceremoniální potíže – Nepřekonatelné rozpory rozdělují dvůr – Císařova vážná zdravotní krize – Omezení styku s císařem – Pohřeb zavražděného následníka trůnu způsobuje nevoli – Veřejná kritika přísného dvorského ceremoniálu – Socialistický list Arbeiterzeitung hájí císaře a dvůr – Celý dvůr má starost o starého císaře – Smrt císaře Františka Josefa I.

XV. KONEC DVORA 220

Pohřeb císaře Františka Josefa – Změny na dvoře za císaře Karla I. – Konec monarchie – Republika přebírá dvůr – Dvůr dostává státního správce – Rozpuštění čtyř nejvyšších dvorských úřadů – Problémy s rozdělením majetku císařského dvora – Bývalé zaměstnanci dvora nikdo nepotřebuje – Ztráta sociálních jistot – Likvidace dvora v roce 1921 – Konec starých časů

Poděkování 228

Prameny a seznam literatury 232

Jmenný rejstřík 235